‘Vol Avontuur’

De NatuerBinde op missy!

ivn natuur educatie

De NatuerBinde op missy!

Thema fan de Berneboekewike 2025 is 'Vol avontuur!' En dat moat wol slachje mei dit lespakket, mei kaartsjes fol natuermissies!

Foar de Nasjonale Bûtenlesdei skreau Marjolein van der Gaag it boek: 'Het geheim van de Natuurbende', in spannend berneboek oer in groep bern dy't harren omjouwing griener makket. Dit boek is as ynspiraasje brûkt foar dit lespakket foar de Berneboekewike 2025. Wêrby learlingen leare hoe't se sels in ferskil meitsje kinne foar de natuer.

Bern meitsje in 'bondje' mei klasgenoatsjes, freonnen en freondinnen; op skoalle as thús yn eigen buert. Tegearre rjochtsje se harren eigen NatuerBinde op; in binde dy't - troch it útfieren fan missies - de natuer in hantsje helpe. En dat doche se net stikum; nei eltse missy litte se in 'tag' efter.

Smeitsje de missies nei mear?

Mear avontoer yn en mei de natuer? **Download dan it lespakket** dat IVN by it boek 'De Natuurbende' makke yn it ramt fan de Nasjonale Bûtenlesdei (april 2025).

Of ûntdek mei dyn klasse dat iene park as bosk yn de buert. Bring in besite oan ien fan de Nasjonale Parken dy't us lân ryk is. Of meitsje meielkoar in útstapke nei in edukaasjebuorkerij of lokale grientetún. Sjoch foar tips oer dizze lêste suggestje op de webside fan Jong Leren Eten. Klik op dyn eigen regio en fyn in kaart mei túnders.

Dit materiaal is makke troch IVN Regio Noord (juli 2025)
yn it ramt fan de BerneboekeWike 2025; 'Op avontuur!'
Ynhâld - Anja Dijkstra, Agnes Schiphof, Pyke Kroes (IVN)
Fryske oersetting - Pyke Kroes, Anja Dijkstra (IVN)
Foarmjouwing - Anja Dijkstra (IVN)

ivn natuur educatie

Yntroduksje

Lês de learlingen (leafst bûten op it plein) it lês fragmint 'Tegels en stiennen' foar.

Bepraat mei de learlingen oft harren eigen omjouwing oerienkomt mei de omjouwing yn it ferhaal. Is it ek foaral stien, tegels, hûzen, wegen en in bytsje grien? Fiele de learlingen, krekt as master Vincent ek fertriet at se hjir oan tinke? Wêrom wol, wêrom net?

It lês fragmint einiget mei de fraach fan in learling: wat kinne wy dwaan?

Ha de learlingen in idee wat je dwaan kinne om de omjouwing fan de skoalle, it skoalplein of yn de buert griener te meitsjen? Yn it boek beslute de learlingen in 'Natuurbinde' op te rjochtsjen. De bern fan dizze binde geane midden yn 'e nacht stikem op paad en ferruilje tegels foar planten.

Nei it ferhaal foarmje bern groepkes en rjochtsje harren eigen NatuerBinde op.

Rjochtsje dyn eigen NatuerBinde op en gean op missy!

- Foarmje in groepke; in binde! Meitsje in 'bondje' mei inkele klasgenoatsjes, freonnen of freondinnen; op skoalle as thús yn dyn eigen buert.
- Betink meielkoar in namme foar jimme NatuerBinde.
- Betink in symboal dat ferwiist nei jimme binde. Dat kin in teken as in letter wêze. Bygelyks de letter 'S' dy't Superman brûkt of de flearmûs dêr't do Batman oan kinst werkenne.
- Pak in âld t-shirt of meitsje in bandana en teken dêrop mei stift jimme symboal. Miskien wolst jimme bindenamme der ek noch by skriuwe?
- Kies in missy út; wer en hoe giet dyn NatuerBinde de natuer in hantsje helpe? Jou jimme missy in codenamme.
- Fier de missy út. Klear? Lit in 'tag' efter: lit op it plak fan de missy jimme symboal - makke fan natuerlike materialen (sa as sân, grûn, skelpen, takjes, stientsjes) - efter. Sadat minsken yn de buert sjen kinne dat jimme binde de natuer op dat plak in hantsje holpen hat.
- Knip de badge út en plak 'm op de missykaart dy'st krekt útfiert hast.
En dóóóórrrr...op nei de folgende missy!
Set 'm op, kanjers!

ivn natuur educatie

(Foar)lêsfragmint 'Tegels en stiennen'

Ûnder de les moat Levi hieltyd wer oan de omwaaide beam tinke op it skoalplein.

Hy tocht altyd dat dy grutte beam hiel sterk wie. Master Vincent hie noch sjoen dat der boppe yn de yp in nêst makke wie. Dy earme fûgeltsjes binne no harren feilige húske kwyt.

Levi stoarret út it rút. Net ien yn de klasse hat nocht om te lêzen, en master Vincent hat dat ek yn de gaten. Hy suchtet djip en seit: 'Lis dy tekst mar oan 'e kant, jonges. Ik wol wat mei jimme beprate.'

Master Vincent giet op it taffeltsje foar it digiboerd sitten. Hy sjocht earnstich. De hiele klasse is stil. Elk fielt dat master no gjin grapkes meitsje sil.

'Ik bin hjoed wat fan slach en ha fertriet,' seit master dan.

'Komt dat troch de omfallen beam?' freget Levi.

'Troch de beam, mar ek troch wat oars.' Master Vincent suchtet op 'e nij.

'Jonges, it probleem is dat ús stêd út fierstente folle stien bestiet,' fertelt hy. 'En dêrtroch wurdt it bot waarm. Nim no ús skoalplein.'

Levi knikt. It iennichste moaie plak op it skoalplein wie yn it skaad fan de grutte beam. En dy is der no net mear. Hy tinkt wer oan de fûgeltsjes en ek oan it stikelbarchje dat sy earder dizze wike fûnen. Dat miste strûken om yn wei te krûpen tsjin de felle sinne. De stikelbaarch wie hast útdrûge en de bisten ambulânse moast komme om him te helpen.

Master is noch net útpraat. 'It is net allinnich foar ús te waarm; foar alle bisten is it ek fierstente hyt. En fûgels, bijen en flinters ha hielendal neat oan al dy tegels en stienen.'

Dat snapt Levi wol. Een bij wol gjin stienen, mar blommen.

'Fansels is it wichtich dat jimme rekkenjen en lêzen leare. Mar jimme moatte ek oare dingen witte,' giet master fierder. 'We moatte mei syn allen goed foar de stêd en al har bewenners soarchje. Dêrfoar binne folle mear beammen, strûken, planten en blommen nedich.'

ivn natuur educatie

(Foar)lêsfragmint 'Tegels en stiennen' - ferfolch

Elkenien is stil. Master Vincent no ek. Levi stekt syn finger omheech,
'Kinne wy ek wat dwaan?'

Master glimket. 'Ja fansels, oeral is wol plak foar ekstra blommen en planten. Gewoan thús yn de tún of op it balkon, mar ek op it skoalplein!' Alle bytsjes helpe.

Efkes letter...

Levi dangelt nei skoalletiid mei Samir en Zoë troch de wyk. Ynienen bliuwt hy stean. 'Harkje, ik ha in plan,' seit Levi optein. 'Litte we op allerhande plakken tegels derút helje en dêr planten foar yn it plak sette.'

Samir skoddet syn holle. 'Dat is allegearre hiel moai, mar oeral dy tegels der út helje. Dat fynt net elkenien samar goed.'

Mar Levi lit him net sa gau út it fjild slaan. Syn eagen glânzje at hy seit: 'Dêrom dogge we dat ek yn 'e nacht.'

Stadichoan begjinne Samir en Zoë no ek ja te skodzjen. 'Ja, fansels! Wat in goed idee,' glimket Samir. 'Ik ha der no al nocht oan.'

Een pear dagen letter...

'Hé jonges, sjoch hjir ris!'

Master Vincent stiet mei in brede glim om de mûle nei harren te swaaien. Levi draaft tegearre mei Samir en Zoë it skoalplein op. Fansels wist hy wol dat master fuort sjen soe wat sy nachts útfretten hiene. Nei't sy yn in oantal tunen tegels ferwiksele hienen foar planten, hie Zoë betocht om nei it skoalplein te gean. Dat wie in goed idee. Dêr't foarhinne de beam stien hie, hienen se no planten yn de grûn stoppe.

'Dit is dochs fantastysk!' lake master. Ek juffer Fleur kaam der by stean, krekt as in pear bern út in oare klasse.

'Wa hat dit no dien?' freget de juf.

Master Vincent lûkt syn skouders op. 'Ik ha gjin idee, mar ik fyn it geweldich. Ik tink dat der stikem in Natuerbinde dwaande is.'

Levi glimket. De Natuurbinde – lykas master harren neamde – heart eins bêst cool. Allinnich moat de binde noch folle grutter wurde. As der moatte folle mear NatuerBindes by komme! Want der moatte ek noch folle mear beammen en planten by, foar minsken én bisten.

ivn natuur educatie

Spetterbadje

NatuurBende missie #1
Codename:

Verzamel de volgende spulletjes:
- paar bakstenen of tegels
- deksel, schaal of schotel
- paar kiezelstenen

Zoek een rustige plek:
in tuin of park.

Maak daar een vogelbadje:
- Leg de bakstenen dicht bij elkaar.
- Plaats de deksel met holle kant naar boven, klem tussen de bakstenen.
- Paar kiezelstenen op de bodem, laagje water erin. Klaar!

ivn natuur educatie

Vogelhuisje

NatuurBende missie #2
Codename:

Verzamel de volgende spulletjes:
- leeg sap-, yoghurt- of melkpak
- theedoek en draad
- schaar en kwasten
- water
- lijm
- watervaste stiften en verf
- takjes

Check hier hoe je het maakt en hang 'm buiten op!

ivn natuur educatie

Pindaslinger

NatuurBende missie #3
Codename:

Verzamel de volgende spulletjes:
- pinda's in dop
- stopnaald
- touw

Maak een pindaslinger:
- Rijg de draad door de naald.
- Maak een knoop aan het uiteinde van het touw.
- Prik steeds de naald door een pinda en schuif deze naar beneden op het touw.
- Lang genoeg? Knoopje in het touw en hang de ketting buiten, in park of tuin.

ivn natuur educatie

Voederplankje

NatuurBende missie #4
Codename:

Verzamel de volgende spulletjes:
- twee plankjes (20 x 40 cm)
- latje (165 cm)
- spijkers (3 cm)
- touw
- boor
- hamer
- liniaal

Check hier het werkblad (pag. 1 t/m 4). Doe voorzichtig of vraag een volwassene om hulp bij het zagen en timmeren.

ivn natuur educatie

Vette koffiekop!

NatuurBende missie #5
Codename:

Verzamel de volgende spulletjes:
- oude koffie- of theekop
- (zoutloos) frituurvet of kokosvet
- vogelvoer en een touwtje

Zo maak je je vette koffiekop:
- Smelt het vet in een pan (maak het vet vloeibaar, <u>niet</u> heet!!)
- Roer zaden, pitten, noten en ander vogelvoer door het vet.
- Giet het mengsel in de oude kop.
- Laat het buiten afkoelen en hard worden.
- Doe een touwtje door het oor van de kop en hang 'm op!

Het Eetpakhuis

NatuurBende missie #6
Codename:

Verzamel de volgende spulletjes:
- leeg sap-, yoghurt- of melkpak
- schaar en lijm
- verf en een kwastje
- een klein stokje
- riet
- stukje ijzerdraad
- vogelzaad

Check hier hoe je het maakt (pag. 5) en hang 'm buiten op!

Zandbadje

NatuurBende missie #7
Codename:

Verzamel de volgende spulletjes:
- paar keien of andere stenen (zoals (stukjes) tegel of klinkers)
- zand

Zoek een rustige en beschutte plek: in de buurt van bomen en struiken en uit de zon.

Maak een vogelbadje:
- Maak een vormpje met de stenen; leg ze tegen elkaar aan.
- Vul het midden van je vormpje op met zand.

Kruimeldief

NatuurBende missie #8
Codename:

Verzamel de volgende spulletjes:
- broodkruimels

Ga in je buurt of op school op zoek naar broodkruimels:
- Verzamel broodkruimels bij je thuis en bij je buren (misschien heeft een bakkerij of supermarkt nog broodkruimels?)
- Strooi de kruimels uit op een plekje in de buurt van bomen en struikjes.

Beetje veel gedoe, al die kruimels verzamelen? Maak een flyer waarin je mensen oproept hun kruimels buiten uit te strooien.

Hotelletje erBij

NatuurBende missie #9
Codename:

Verzamel de volgende spulletjes:
- grote, oude koffiemok
- riet of bamboestengels
- stukje jute stof

Zo maak je een Hotelletje erBij:
- Knip of zaag de stengels net wat korter dan de lengte van de mok.
- Maak de holle stengels aan één kant dicht met mos of klei.
- Doe de jute aan de binnenzijde van de mok. Leg de stengels erin, met de dichte kant naar de bodem.
- Stop de mok zo vol, dat alle stengels klem zitten.
- Zoek buiten een plek voor de mok.

ivn natuur educatie

SteenTijd

NatuurBende missie #10
Codename:

Verzamel de volgende spulletjes:
- keien en/of stukjes tegel
- kleinere steentjes

Het is SteenTijd, oftewel tijd voor stenen:
- Zoek in jouw omgeving naar stenen.
- Zoek een rustig en verscholen plekje met schaduw.
- Maak daar een hoopje van jouw stenen; maak er een mooi bouwwerk van of een losser geheel.
- Ga op zoek naar de eerste bewoners; zoek enkele pissebedden en laat ze vrij in jouw nieuwe, stenen bouwwerk.

ivn natuur educatie

Hommelnest

NatuurBende missie #11
Codename:

Verzamel de volgende spulletjes:
- stenen bloempot met gat onderin
- stukje slang
- mos en droog gras
- eventueel wol
- scherf van een pot
- schep

Check hier hoe je een paleisje voor de hommelkoningin maakt!

ivn natuur educatie

WurmWormen

NatuurBende missie #12
Codename:

Verzamel de volgende spulletjes:
- emmertje of bloempotje zonder gat
- oude panty
- aarde en bloemenspuit met water
- wormen

Ga wormen vermeerderen!
- Doe aarde in het emmertje.
- Spuit de aarde vochtig.
- Zoek wormen en doe ze in je emmertje. Dek het emmertje af met de panty.
- Laat de wormen een nachtje langs elkaar kroelen en wurmen (zo bevruchten ze elkaar en ontstaan er jonkies) en laat ze de volgende dag alles weer vrij.

ivn natuur educatie

Gezonde grond

NatuurBende missie #13
Codename:

Verzamel de volgende spulletjes:
- schep
- potje

In gezonde grond komen veel wormen voor: ze houden de bodem luchtig.
- Ga op drie verschillende plekken op zoek naar wormen.
- Op de plek waar je de meeste wormen vind, stop je er een paar in het potje.
- Ga naar de plek met de minste wormen en laat daar de dieren uit het potje weer vrij, Weer een stukje gezonde grond erbij!

ivn natuur educatie

Oude blaadjes

NatuurBende missie #14
Codename:

Verzamel de volgende spulletjes:
- bladhark
- schep
- afgevallen blad

Maak de grond een stukje voedzamer voor planten, paddenstoelen en bodemdiertjes:
- Hark afgevallen blad bij elkaar.
- Werk - met de schep - het blad door en onder de aarde. Hoppa, klaar!

ivn natuur educatie

Kweek een eik

NatuurBende missie #15
Codename:

Verzamel de volgende spulletjes:
- stevige, zware eikels
- een zakje met vochtig zand
- plastic potjes en potgrond

Ga eikenboompjes kweken:
- Zoek stevige, zware eikels.
- Leg ze in een bak water; als ze zinken, zijn ze goed te gebruiken.
- Doe ze in een zak met vochtig zand.
- Leg ze 3 maanden in de koelkast; dit helpt om ze te laten kiemen.
- Vul potjes met potgrond en plaats de eikels met het worteltje naar beneden in de grond.
- Plant de boompjes in de volle grond als ze iets groter zijn.

ivn natuur educatie

Kastanjebos

NatuurBende missie #16
Codename:

Verzamel de volgende spulletjes:
- kastanjes
- plastic potjes
- potgrond

Ga een kastanjebos kweken!
- Zoek kastanjes.
- Leg ze een poosje in de koelkast; dit helpt om ze te laten kiemen.
- Vul potjes met potgrond.
- Plaats de kastanjes horizontaal, met de platte kant naar beneden; 3 tot 5 cm diep.
- Geef water, maar niet teveel (te nat)!
- Wees geduldig en plant ze in de volle grond als ze groter zijn.

ivn natuur educatie

Dennen rennen

NatuurBende missie #17
Codename:

Verzamel de volgende spulletjes:
- dennenappels

Dennenappels zijn vruchten; de zaden zitten tussen de schubben:
- Zoek en verzamel dennenappels.
- Laat ze goed drogen op een warme plek; de schubben zullen zich gaan openen, waardoor je bij de zaadjes kunt.
- Verzamel de zaadjes door de dennenappels uit te schudden.
- Zoek open plekken tussen planten en ren erlangs terwijl je daar de zaadjes van de dennenboom uitstrooit.

ivn natuur educatie

Saai zaden?

NatuurBende missie #18
Codename:

Verzamel de volgende spulletjes:
- zaden van vaste planten

Zaden saai? Misschien een beetje, maar de bloemen die eruit groeien zijn zóóó mooi en nuttig...
- Ga op zoek naar bloemzaad; in jouw tuin, die van de buurtjes, opa en oma's of van een vriend(in).
- Zoek naar planten met uitgebloeide bloemen en kijk of je de zaden kunt vinden.
- Verzamel zoveel mogelijk zaden en strooi ze uit (zaaien) op plekken met kale aarde - waar dus (nog) geen begroeiing staat.

ivn natuur educatie

Free Peter(selie)

NatuurBende missie #19
Codename:

Verzamel de volgende spulletjes:
- schepje
- keukenkruiden

Kijk in de keuken; staan daar verse kruiden te verpieteren in een te klein potje?
- Zie jij in de keuken verse kruiden zoals peterselie, basilicum, munt, bieslook?
- Red ze en geef ze de ruimte; verplant ze in een grotere pot.

ivn natuur educatie

Kontje Prei

NatuurBende missie #20
Codename:

Verzamel de volgende spulletjes:
- kontje van een versneden prei
- glazen potje
- potje met potgrond (of hoekje tuin)

Laat een prei opnieuw groeien!
- Staat er prei op het menu? Pak het witte gedeelte van de prei (met de wortels)
- Vul het glazen potje met een laagje water en zet het kontje van de prei erin.
- Ververs het water elke paar dagen.
- Verplant de prei in de grond zodra wortels en blad beginnen te groeien.

ivn natuur educatie

To Maatje

NatuurBende missie #21
Codename:

Verzamel de volgende spulletjes:
- zaadjes uit een versneden tomaat
- keukenpapier

Smul van één tomaat en groei van diezelfde een heleboel nieuwe.
- Staat er tomaat op het menu?
- Haal de zaadjes uit de tomaat
- Was ze voorzichtig onder water
- Laat de zaadjes drogen op een stuk keukenpapier
- Plant de zaadjes in potjes met grond en zet ze binnen op een zonnig plekje
- Nu en dan wat water geven: laat ze maar groeien...

Help verhuizen

NatuurBende missie #22
Codename:

Verzamel de volgende spulletjes:
- planten die 'teveel' zijn
- schep

Soms is er op een plek teveel van een plant. Of groeit er ineens iets wat je daar nou net niet wilt:
- Zoek planten die een ander plekje nodig hebben; omdat er op deze plek teveel van is. Of omdat het helemaal niet handig is van het plantje om juist op dit plekje te gaan groeien.
- Zoek andere plekken voor deze planten; schep ze uit, help ze verhuizen en plant ze weer in op de nieuwe plek.

Egel paradijsje

NatuurBende missie #23
Codename:

Verzamel de volgende spulletjes:
- takjes en bladeren
- ondiep schaaltje met water

Zoek een rustige en beschutte plek: in je eigen tuin of in de buurt
- Maak een beschut hoekje rommelig met takjes, bladeren en ander tuinafval.
- Maak - in dat rommelige hoekje - van nog meer takken en bladeren een bult waar de egel diep in kan wegkruipen.
- Plaats in de buurt van de bladerenbult een ondiep schaaltje met een laagje water erin.

Muizenruitertje

NatuurBende missie #24
Codename:

Verzamel de volgende spulletjes:
- 3 of 4 houten paaltjes
- touw en een stukje pallet
- 4 stoeptegels
- snoeihout, maaisel

Zo maak je een muizenruitertje:
- Leg de stoeptegels in een vierkantje.
- Plaats de pallet op de tegels.
- Maak van de paaltjes een wigwam over de pallet heen; knoop de wigwam bovenin met touw samen.
- Vul de pallet met maaisel en leg takken en takjes erbovenop; je hebt je eigen fastfood-restaurantje voor uilen en roofvogels gemaakt (check internet voor plaatje).

Tegelwippen

NatuurBende missie #25
Codename:

Verzamel de volgende spulletjes:
- schep
- grond
- plant die mag verhuizen

Verruil grijs voor groen; dit ga je doen:
- Kijk thuis eens goed rond; er is buiten vast een tegel te vinden die niet echt nu heeft.
- Wip met de schep de tegel eruit.
- Schep het zand uit het gat.
- Schep er nu weer grond in.
- En vul het plantgat op met een plant, struik of klein boompje.

ivn natuur educatie

Maai-me-nietje

NatuurBende missie #26
Codename:

Verzamel de volgende spulletjes:
- plaatje hout
- stok of houten latje
- stiften, kwastjes en verf

Ken jij een plek die minder gemaaid mag worden? Help bloemen, insecten en andere dieren met een maai-me-nietje.

Maak een mooi bordje of check hier een bouw-tekening van een maai-me-nietje.

ivn natuur educatie

Alles pluis?

NatuurBende missie #27
Codename:

Verzamel de volgende spulletjes:
- uitgebloeide paardenbloemen

Ga op zoek naar uitgebloeide paardenbloemen:
- Zoek in het gras naar witte pluizenbollen op een groen steeltje; de uitgebloeide bloem van een paardenbloem (je kent ze vast wel).
- Pluk de pluizenbollen.
- Zoek een stukje gras op waar deze bloemen niet (of minder) voorkomen.
- Blaas hier de pluizenbollen stuk, zodat de zaadjes met hun parachute gaan dwarrelen naar een nieuwe plek om daar te groeien.

ivn natuur educatie

Stoepplantjes

NatuurBende missie #28
Codename:

Verzamel de volgende spulletjes:
- stoepkrijt

Ga op zoek naar eigenwijze stoepplantjes:
- Zie jij mooie stoepplantjes waarvan je hoopt dat ze nog lang blijven staan?
- Zet er met stoepkrijt een cirkel omheen met een tekst als: ‘pas op mij’ of ‘laat mij staan’.
- Verzin een toepasselijke naam voor het plantje en schrijf die erbij.

ivn natuur educatie

Zwerfafval

NatuurBende missie #29
Codename:

Verzamel de volgende spulletjes:
- handschoenen
- vuilniszak
- tang

Deze NatuurBende houdt niet van een bende op straat:
- Trek handschoenen aan.
- Ga op zoek naar zwerfafval.
- Pak het op (met handschoenen of tang) en stop het in de vuilniszak.
- Gooi de rommel thuis in de container of bel de gemeente met de vraag waar je de zak(ken) kunt inleveren.

ivn natuur educatie

Welkom buiten!

NatuurBende missie #30
Codename:

Verzamel het volgende:
- vrienden
- ouders
- buren

Maak een leuke speurtocht: trek al die bankzitters naar buiten en laat ze genieten van een avontuur.
- Zoek allerlei takken en takjes.
- Bedenk een speurtocht: wat voor moois (bijv. een bepaalde boom of plant?) moeten ze vinden (= einde)?
- Waar is het begin?
- Maak steeds van twee tot drie takjes een pijl.
- Zet zo de route uit.

ivn natuur educatie

...

NatuurBende missie #31
Codename:

Verzin zelf een missie:

ivn natuur educatie

...

NatuurBende missie #32
Codename:

Verzin zelf een missie:

ivn natuur educatie

Badges

Heb je een missie uitgevoerd? Laat een 'tag' achter en verdien je badge! Knip de bijbehorende badge uit en plak 'm op je missiekaart. Done!

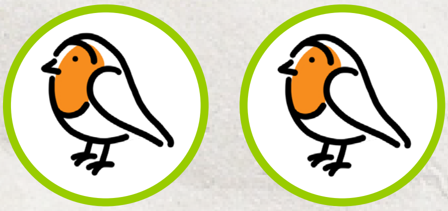

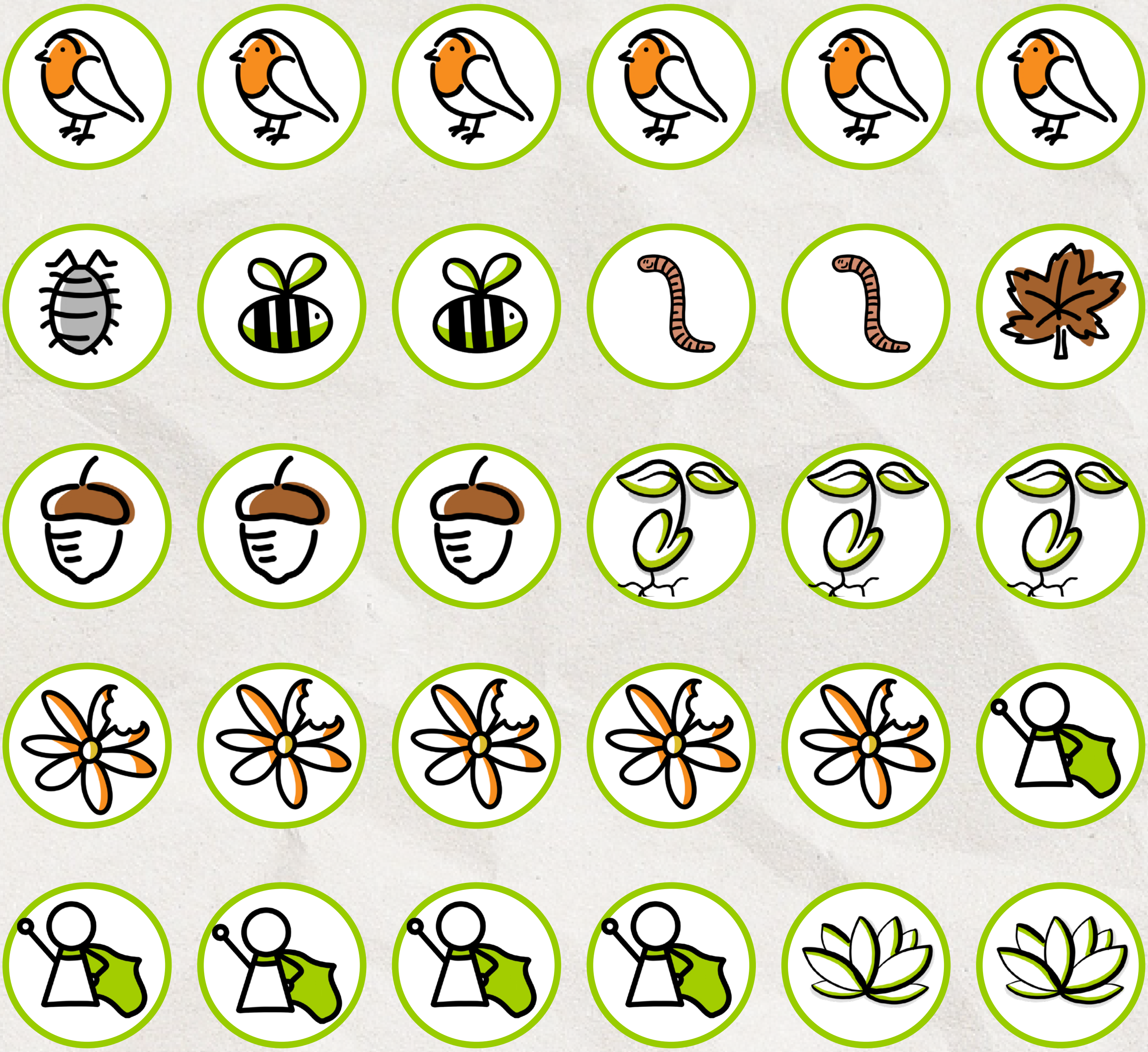

Dit materiaal is ontwikkeld door IVN Regio Noord (juli 2025)
in het kader van Kinderboekenweek 2025; 'Op avontuur!'

ivn natuur educatie